

BARTIS ATTILA

A HETEDIK PECSÉT

Mint azt már mondtam, Andrej vagyok, legalábbis van valaki, aki így hív, Andrej, szóval ez nem az Anyám-tól kapott nevem, és a gyermekeim sem így neveznek, ők egyszerűen a rendes nevemen szólítanak, azon, amit ők is viselnek, és amire még én is emlékszem ugyan, hogyne emlékeznék, bár kétségtelen, hogy néha már csak mint egy ágon fennakadt, szakadt fátyol lebeg az elmém legmélyén.

Önhöz viszont nem a régi nevemet visszaszerezni, hanem épp ellenkezőleg, egy álom ügyében jöttem. Mondom, ez az álom az ügyem. Nem, nem az én álmom, és a legkevésbé sem azt akarom, hogy értelmezze, azt én is meg tudom tenni. Értek valamennyit az álmokhoz, hiszen a foglalkozásom megköveteli. Bár igaz, én is csak úgy értek hozzájuk, ahogy nagyapám tudott beszélgetni a madarak nyelvén. Egészen másképp beszélt velük, mint Szentferenc, de valahogy mégis megértették egymást. Nem kellett madárijesztőt állítson a veteményesbe, egyszerűen csak kiült a tornácra, és megkérte a sereglőket, hogy legyenek szívesek ne, mert szüksége van a terményre, mert a nyugdíjából nem jön ki. És akkor a sereglők odébbálltak. És nagyapámnak eszébe nem jutott volna, hogy nem csoda történt, ellentétben Szentferencsel, aki semmiféle csodát nem látott abban, hogy el-

beszélget Assisi madárállományával, hiszen ő egyszerűen tudta, hogy így működik az Úristen, hogy a csoda természetes.

Nos, én ugyanúgy vagyok az álmokkal, mint nagyapám volt a seregéyekkel. Csodának tartom, hogy megértem őket. Sőt magát az álmot is csodának tartom. Hogy az Úristen meghagyott az embernek egy kiskaput, amin át kivetheti a lelkéből a feketét. Tudja, én leginkább fényképész vagyok. Nem haditudósító vagy alkalmazott fotográfus, ne valami ilyesmire gondoljon, hanem – hát hogy is mondjam – kifejezetten alkalmazhatatlan fényképész. Igazából semmi más nem fényképezek, csak felhőket meg azt, aki engem Andrejnek hív, és ez így megy már egy harmad élete.

Hogy neki mi a neve? De hiszen mondtam: Az, aki engem Andrejnek hív. Ez a neve. Szerintem szép és pontos név. Persze hogy neki is van egy neve, ami ugyanúgy lebeg valahol az elméje legmélyén, mint egy foszló selyemfátyol. De ez nem is baj, miért lenne baj, ha régi nevünket fátyolossá teszi a szerelem?

Azt meg miből gondolja, hogy a szerelem mulandó, és akkor egyszer csak ott állunk névtelenül? Ezt ki mondta magának?! Honnan veszi?! A válási meg öngyilkossági statisztikákból?!

Bocsánat, kissé ingerült voltam. Mondom, bocsánat.

Lehet, hogy az Ön számára ez nevetséges, de én hiszek az örökkévalóságban. Csak aki igazán látja a mulandóságot, az tud igazán hinni az örökkévalóságban. Csakis az képes meglátni a mulandóság kiskapuit.

Hogy nincs kiskapu? Mindennek van kiskapuja. Mindennek. A csoda se más, mint amikor az Úristen kiska-

pukon közlekedik. Ott jön be, ahol nem is vártuk. Vagy ott megy ki. Az is csoda. Kimegy a kiskapun, és Bábel összeomlik. Vagy Ninive. Vagy Babilon, mindegy, valamelyik.

Hát ezért fényképezek. Mert ez a mulandóság kiskapuja. Tudom, hogy ez amatörizmusra vall, de az a valóság, hogy ez engem a legkevésbé sem érdekel. Az érdekel, hogy ami le lett fényképezve, az megmarad. Igaz, hogy csak egy papíron, igaz, hogy színét vesztvé, igaz, hogy rajtam kívül senki más nem tudja, mi is maradt meg valójában, nincs is honnan tudja. De én tudom. Mint a zsebkendőre kötött csomó. Egyedül az tudja, mit nem szabad elfelejtenie, aki a csomót kötötte. Hát ilyen a fénykép is. Ezért tud kiskapuja lenni az örökkévalóságnak. Mert Ön csak a felhőt látja, amint áll az égen, egy papírlapon. Akár gyönyörködhet is benne. Én viszont tudom, hogy merről merre vitte a szél. Ön csak azt látja, hogy valaki zilált hajjal hever egy hajnali szobában, kitérülködve az egész világnak. De én ismerem azt a világot, amelytől kitérülködik. Hát ezért fényképezek. Ez az én örökkévalóságom. Nem a sima emlékezet, hanem amelyik jelen idejűvé teszi a múltat, és jövőt ígér a jelennek. Önnek sincs más örökkévalósága, mint az élete.

De nem ezért jöttem Önhöz, hanem egy álom miatt. Mondtam már, valamelyest értek az álmokhoz, sőt rendszeresen jegyzem őket. Tavaly szeptember közepére virradólag például egy egészen különös rémálomra ébredtem. Igaz, mint utóbb kiszámoltam, akár hatodikán, nyolcadikán vagy tizedikén is ébredhettem volna ugyanerre az álomra, sőt, tizennegyedikén is, de én valamiért mégis szeptember közepét választottam. Biztos nem vé-

letlenül. Persze, ha nagyon kíváncsi, elmondhatom. Sőt, odaadhatom akár az egész gyűjteményem, kilencszázkét álmom van lejegyezve, tud köztük keresni időrend szerint, tematika, földrajz, motívumkészlet, de még színvilág szerint is, bár mondom, most a legkevésbé sem a saját álmaim érdekelnek.

Hogy miért pont ez jutott most eszembe a kilencszázkettőből? Mert nemcsak az örökkévalóságban hiszek, hanem a jósló álmokban is. Pontosabban nem is jóslónak nevezném őket, hanem, hogy amíg én alszom, álomban végignézem, ami valakivel ébren épp megtörténik. Ilyen álmom kilenc volt eddig. És a maga módján ez a tavaly szeptemberi is ilyen.

Szóval ezt, amit kérdez, nevezzük kínai álomnak, egyszerűen, mert Kínában álmodtam. Ön is tudja, hogy sokféle rémálom létezik, de a két legfontosabb az állatos meg a biblikus. Ez a kínai úgy kezdődik, hogy reggel az ember szörnyű féreggé változva találja magát az ágyában. Páncélszerű, kemény hátán fekszik, és ha kissé fel emeli a fejét, látja a domború, barna szelvényekkel ízelt hasát, amelyen alig marad már meg a lecsúszni készülő paplan.

És egy rovar már nincs, ki betakarjon.

Szemben vele, a szoba falán pedig ott lóg egy kép, amit valaki egy női magazin címlapjáról vágott ki. Igazából nem is kép, csak egy aranyozott, barokk papírkeret, a közepén rágózolt alumíniumtükörrel. Biztos ismeri az ilyet, ez a fémgőzölés ma már elég elterjedt nyomdatechnika, na mindegy. És amikor végleg lecsúszik róla a paplan, és kivergődik az ágyból, és meglátja magát mint a leghitványabb rovar ebben a fakó tükörben, ak-

kor tudja, hogy most fel fog ébredni. Hogy muszáj felébrednie. És nem ébred fel.

Ismeri ezt a fajta álmot, amiből nem ébred fel az ember többé soha. Hiába kel fel, hiába megy ki a fürdőbe, hiába jön tavaszra nyár, nyárra ősz, őszre tél, az ilyen álomból nincs ébredés. Az ilyen álomból csak egy még mélyebb álomba merülhet, hogy a saját rovarságán kívül végre valami mást lásson abban a vacak tükörben.

És ha az ember még mélyebbre alszik, ha lemegey a csigalépcsőn a legocsmányabbnak hitt álma alá, akkor megjelenik neki Isten. Vagy Isten hozzátartozói. Mondom, az állatosnál csak a biblikus álom borzalmasabb. Láta már álmában Istent? Na, szerencséje van. Istent nem álmunkban, hanem ébren kell látni.

Nos, egy biblikus álomban, ha belenézünk e fakó tükörbe, akkor kétségkívül tudjuk, ezt a tükröt a legkevésbé sem azért vágták ki egy magazinból, hogy valaki rovarnak lássa benne magát, hanem épp ellenkezően, hogy a Szeplőtelen, de legalábbis Bűnbánó Magdolnát lássa benne viszont. De ne higgye, hogy ez megnyugtatóbb. Mert odalent, a rovaros álmunk alatt már csupán egy kopár, éjszakai tájat látunk, egy körbe-körbejáró taxival. A hátsó ülésen Máriamagdolna királynő, meg Iskarióti, a bolond, aki egyfolytában azt kérdegeti Krisztus menyasszonyától, hogy miért kellett őt a fügefáról levágnia? Miért nem hagyta, hogy hollók vájják ki a szemét, vagy kígyó nyelje le a kiszáradt szívét? A taxis pedig csak köröz és köröz velük a semmiben, és várja, hogy végre legalább egy elgázolni való, vak kutya kerüljön a reflektorfénybe, mert Isten rokonai részegen elég borzalmasak.

Hogy mi jut eszembe a vak kutyáról? A költészet. A Vérugató tündér. „Szeretni magához szegődtem.” Iga-za van, nem magához, hanem Tehozzád szegődtem, Te sírkövet faragsz belőlem. Érdekes, hogy ezt a második sort mindig leahagyják az esküvői meghívókról. De ilyen-mikbe kár most belekérdeznie, mondom, nem ez az álom az ügyem.

Jó, rendben, azért végigmondom. Amúgy tényleg elég ritka az álom az álomban, különösen, miután rovarrá váltunk. Az ember azt hinné, annál mélyebbre már nem lehet menni. Aztán odaáll a fakó tükör elé, és mint egy hangyás képernyőn, nézi, ahogy köröz ez a taxi a sem-miben. És akkor a taxis egyszer csak ráun, és megkérdi, mégis, hova lesz a fuvar. Máriamagdolna pedig csak nevet, és mondja, hogy tökmindegy, úgyis vérzek, és kivetszi Iskarióti kezéből az üveget, és az ajkából végigcsor-gatja a hasán krisztusvérét, aztán nézi az elégedett taxist a visszapillantóban – na, így pár kör még befér? A taxis meg visszapillant, hogy így már igen, és hátranyúl az üvegért, amire Máriamagdolna felteszi a lábát a taxis vállá mellé, majd kitárt karral hanyatt veti magát, mint-ha most emelnék le a keresztről, és rászól Iskariótira, hogy: Do the ending with me, please!

Iskariótit viszont veszettül feszélyezi a közönség, izzad a tenyere, gyöngyözik a homloka, topog egyik lábáról a másikra, ahányszor csak közönség elé kerül, hiszen nem véletlenül akarta kígyóval lenyeletni a szétszáradt szívét, és ezen még az sem segít, ha maga Krisztus menyasszo-nya vágja le az embert a kötélről. Úgyhogy összehúzza Máriamagdolna mellén a vörösre ázott ruhát, és inkább mégis bemondja a címet a taxisnak.

És erre a címre ébredünk. Hiszen ez a mi címünk. Az enyém. Ez az a cím, ahol a tízezer felhőmet őrzöm, ez az a cím, ahol mindjárt lefőzi a reggeli kávékat az, aki engem Andrejnek hív, ez az a cím, ahol éjről éjre megbomlott ruhában belém hal már egy harmad élete, úgyhogy megébredni, de azonnal, mert az nem lehet, hogy ezek ketten a semmiből pont ide jöjjenek. És akkor kiderül, hogy hiába ébredtünk fel, hiába vertük le magunkról a kénesre izzadt paplant, hiába nincs semmiféle tükör, se taxi, de még rovarrá se váltunk, mert nem otthon, hanem épp valahol a világ másik végén, egy huszonkettedik emeleti, kínai odúban ébredünk, amit azért kaptunk két hónapra, hogy jobban rálássunk a világra, esetleg önmagunkra, a saját életünkre. Ami most sikerült.

De mondom, nem a saját álmaim miatt vagyok itt, azokkal elboldogulok, ha akarja, a semmiben köröző taxitól a vak kutyáig kielemezek Önnek mindent, sajnos nem sok újat tudna hozzátenni. Bocsánat, de ez van. Ön se úgy beszél a madarak nyelvét, mint Szentferenc, legfeljebb egy kicsit jobban, mint a nagyapám. Nem ebben kell segítenie. Az én ügyem az egy egészen másik álom, amit nem is én álmodtam. Az én ügyem nem arról szól, hogy meg kell egy álmot fejteni, hanem épp ellenkezőleg: akadályozza meg, hogy értsem. Öntől én csak annyit várok, hogy a régi, Anyámtól kapott nevem továbbra is úgy lebegjen az elmém legmélyén, mint egy szakadt fátyol a kertünkben az almafán. Mondtam már, milyen kertünk van? Egyszer igazán megnézhetné, ha ráér. Borostyán futja be még a lépcsőket is. Én azért jöttem Önhez, mert az, aki engem Andrejnek hív, az, akinek a felhőket fényképezem, az, akinek elhoztam Kínából a he-

tedik pecsétet, mert beleszerettem a pecsétekbe, és azt akartam, hogy nála legyen a legtitkosabb, a hetedik, csak valamiért hozzá se nyúlt, egy dobozva zárva pakolt el mindent, ami Kínából való, az, aki miatt egy harmad élete nem érdekel más, csak a mulandóság kiskapui, egy reggel megkérdezte, tulajdonképpen miből gondolom, hogy vannak kiskapui a mulandóságnak.

Nem is értettem a kérdést. Amire mondta, hogy meg fog halni.

Hogyhogy meg fog halni? Miért halna meg? – kérdeztem.

Azért, mert két éve minden éjjel egy fekete daganatot találnak a méhemben, mondta. És akkor az éreztem, ahogy a marokra fogott bögrében egy pillanat alatt kihűl a kávé. Úgyhogy csendben letettem a bögrét, mert tudtam, hogy ha nem, akkor összeroppan, és mint a vaszögek, úgy ütik át a kínai porcelánszilánkok a tenyere-rem.

Pont ilyen, mondta, és fogta a fecnit, amire a napi vásárolnivalók listája volt felírva, és elkezdte firkálni a köröket. Egyre vadabban és ingerültebben, én meg csak néztem, ahogy a golyóstolltól lassan elfeketedik a papír. És már-már láttam, hogy a körökből lassan egy magzat lesz, és ez egy pillanatra kifejezetten megnyugtató. Aztán láttam, hogy ez nem egy magzat, hanem ezek ikrek. De akkor még mindig nem hagyta abba, csak firkált tovább, és mire teljesen eltűnt a napi bevásárolnivalók listája, már nyoma nem volt a kenyérnek meg a bornak, a felvágottnak meg a zöldségnek, az ikrek már egymásba fonódó, kifejlett testek voltak, arctalanok ugyan, de mégiscsak felnőtt, lüktető, feketén izzó testek. Annyira

idegen testek, mintha a szemközti ház ablakán lesném ki mások életét.

Na ilyen, mondta. Ez a daganat van a méhemben.

És akkor szinte megkérdeztem, hogy ki találta pont a méhében ezt a daganatot. Aztán inkább mégse kérdeztem meg, mert láttam a tekintetéből, hogy ez a legkevésbé sem daganat, és nem csak a méhe terhes vele. Úgyhogy csak néztem a fekete papírt, és hallgattunk, és kívártam, amíg lassan egymás mellé kerül a három rúzsoltos cigarettavég a hamutálban. És akkor eszembe jutott, hogy tegnap egészen véletlenül három ugyanilyen, rúzsoltos cigarettavéget láttam egészen máshol, egy egészen más hamutálban.

És akkor éjjel kiloptam a kulcsot, meg másnap is, meg harmadnap is, de hatodnap már nem érdekelték se a csergeszőssel és körömlakk-darabkákkal együtt összeporszívózott hajszálak, se a nájlonszák mélyére rejtett, széthasznált ruhák, amiken még érződött a parfüm illata, se a ruhák alá rejtett, ágyéknál széttépett harisnya, se a harisnyába akadt, ősz szakállszőrök, se a foltos matracon a kiszáradt ivarsejt szaga. Már nem érdekelt a másik fiókjában a még kibontatlan Tavasznyárősztel, hiszen megkaptam én is, és nem érdekelt az összehajtogatott, karácsonyi csomagolópapír, aminek a tartalmát nem kaptam meg soha. A hatodik éjjel már nem érdekelt se a női magazin címlapjáról kivágott tükör, amiben egy kínai éjszakán álomban féregnek láttam magam, se a munkairatok közé rejtett, „Do the ending with me, please!” című pieta-rajz, amin a lelki zavarokkal küszködő Iskariótit térdre borulva siratja a lelki zavarokkal küszködő Máriamagdolna.

Akkor már csak az érdekelt, hogy minden éjjel minden hamutál el volt mosogatva abban a kurva lakásban, kivéve azt, amiben még mindig ott volt a három utolsó, rúzsfoltos cigarettavég meg a három szál gyufa. És akkor eszembe jutott, hogy én meg hajdan másfél évig nem mostam el a két borospoharat, mindaddig nem mostam el őket, amíg az, aki Andrejnek hív, végre úgy nem döntött, hogy mostantól engem fog Andrejnek hívni egész életében. Két megsárgult, borköves pohárba töltöttem a száraz fehéret, koccintottam a rúzsfolttal, majd kiittam mindkettőt minden este, másfél éven át, így éltem, igaz, ez már jó tíz éve volt.

És a hetedik éjjel elővettem a fecnit, amin már nyoma nem látszott a bevásárolnivalók listájának a két egymásba fonódó, lüktető testtől, és megkérdeztem, hogy szerinte biztos-e, hogy így néz ki egy daganat. Nem lehet, hogy valami mással álmodik már esztendőök óta? Nem lehet, hogy pont az álma miatt képtelen még időben abbahagyni a firrát, vagy firka nélkül, daganat helyett egyszerűen csak megálmodni egy magzatot?

Amire az, aki engem Andrejnek hív, az, aki szinte ugyanolyan ruhákat őrizget valahol egy nájlonzsákban, mint amilyenekben velem pusztul és támad fel éjről éjre, könnyes szemmel a kiszáradt szemembe üvöltötte, hogy mi közöd neked az álmaidhoz. Én se kérdezgetlek, mit álmodtál! Tíz éve egyszer nem kérdeztem meg soha, pedig pontosan tudom, miket álmodsz! Elmondjam, miket álmodsz? Mocskot! Rovarokkal álmodsz és kurvákkal! Te nem is álmodsz, te hallucinálsz! Mert beteg vagy, tudod? Aki tíz éven át felhőket fényképez, az nem normális. Aki nagyítóval válogatja szét a munkahelyi por-

szívóból kilopott hajszálakat a szakállszőrtől, az bolond. Aki mint egy besurranó tolvaj, éjről éjre elmegy nézegetni három cigarettacsikket egy lakásba, amihez kulcsom sincs, ahol soha nem is jártam, az egyszerűen paranoiás! Úgyhogy te engem ne merj vallasni, mint egy börtönőr, hogy mit álmodok, meg miért tizenkét órás a munkaidőm. Semmit nem bánok, érted? Semmit! Mert nem is csináltam semmit! És minden úgy volt jó, ahogy csináltam! Eredj, keress magadnak orvost, ha jobban hiszel egy szakadt harisnyának, mint annak, akiről tíz éven át te szaggattad le a harisnyát. Én nem vagyok egy kurva, érted? Úgyhogy te nekem ne akarj megbocsátani! Hozzám ne érij! Azt mondtam, hozzám ne érij, mert megöletlek! A bátyáimmal foglak megöletni, te szar!

Hát ezért jöttem Önhöz. Mert hiába nézem a felhőimet, egyszerűen nem látom őket. Azért jöttem Önhöz, mert ahelyett, aki engem Andrejnek hív, nem láthatok egy rémálmot, egy Iskariótival pietásat játszó Mária-magdolnát minden fényképemen. Úgyhogy legyen szíves, és azt mondja meg, hogy hol van a kiskapu. Azt mondja meg, hogy lehet nem érteni a madarak nyelvét, ha az ember egyszer már megtanulta? Vagy legalább azt, hogy miként lehet valaki álmából kisimogatni egy fekete daganatot?

Ez a szakmája, nem? Ebből doktorált. Akkor most mit kérdezetgi a régi nevemet? Mi az, hogy nem léteznek kiskapuk? Tegye el azt a kurva recepttömböt, nem nyugtatóra van szükségem, hanem örökkévalóságra! Andrej vagyok, érti? Andrej. És az is maradok. Világos? Nekem ne a régi nevemet kérdezzesse! Andrej! Azt mondtam: Andrej! Nem Bartis, és nem Gregor Samsa, hanem And-

rej! Mi az, hogy nincs örökkévalóság? Mi az, hogy Antonius Block is hiába sakkozott a Halállal? Mi az, hogy én is Iskarióti voltam, mielőtt Andrej lettem? Hát nem érti, hogy nincs más? Nem érti, hogy én már az időm végezetéig Andrej maradok?